

Hasan KAYHAN

Vali Yardımcısı

Kültürün Küreselleşmesi ve İnternet

Saygıdeğer okurlar, Küreselleşme kavramı, 19. Yüzyılın sonlarında ortaya çıkmasına karşın sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik hayat üzerindeki doğrudan etkilerinin belirginleşmesi ve

politik sistemlerin yeniden yorumlanmasına yol açması nedeniyle özellikle 20. Yüzyılın sonlarından itibaren en fazla tartışılan ve üzerinde fikir yürütülen kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

Küreselleşmenin kültürel olarak etkileri iki kısımda incelenebilir. İlk olarak, küreselleşme, belirli ölçülerde kültürleri dönüştürerek ortak yeni küresel bir kültürün ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Özellikle büyük metropollerde yemek alışkanlıkları ve çeşitliliği, müzik kültürü, giyim-kuşam, hobilerle birlikte boş zamanları değerlendirme aktiviteleri ve benzeri kültürel ve sosyal etkinlikler aynılaşımaya başlamıştır.

Farklı şehirlerde insanlar bir gün içerisinde neredeyse aynı aktiviteleri yapar olmuş ve hayatı yaşama biçimleri benzeşmiştir. Küreselleşmenin kültür üzerindeki ikinci etkisi ise yerel kültürel farklılıkların tanınırlığının ve gücünün artmasıdır. Kentler, küresel rekabet içerisinde var olabilmek için sadece küresel kültürü kentlerine adapte etmenin yeterli olmadığını görmüştür. Rekabet içerisinde öne çıkabilmek için kentlerinin hatta ülkelerinin yerel kültürel özelliklerini küresel değerlere dö-

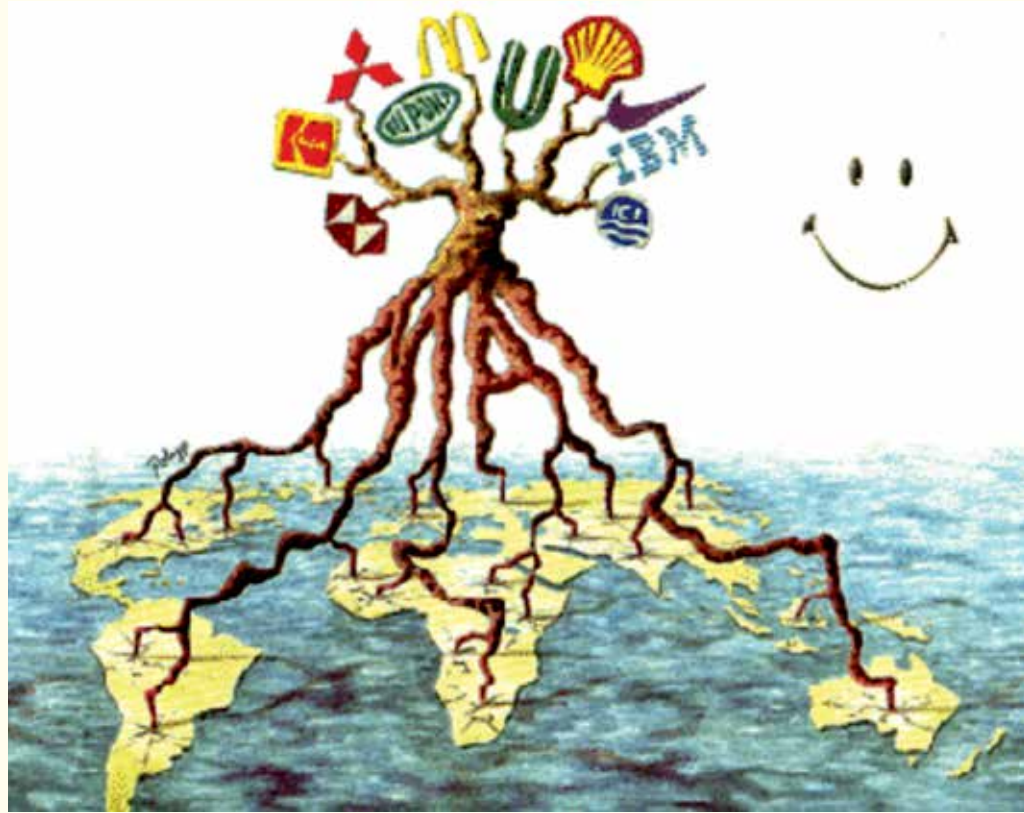

nüştürme gayretine girmişlerdir. Bu çaba, yerel ürünlerin küresel standartlarda sunumuna neden olarak yerel özellikleri erozyona uğratsa da diğer taraftan bu kültürlerin yok olmasının önünde de bir engel teşkil etmektedir.

İletişim araçları ve ulaşım giderlerinin azalmasıyla seyahatlerin artmasının yanı sıra çok uluslu şirketlerin dünyanın farklı noktalarında faaliyetlerini sürdürmeleri ile kültürel alışveriş artmıştır. İnternetin yaygın kullanımı ile birlikte bilgiye ulaşmada göreceli bir eşitlik sağlanmış; sinema sektörünün gelişimiyle ve televizyonun etkisiyle yerel kültürlerin toplumlar tarafından tanınması ve bunların belirli ölçülerde başka kültürlerle adapte edilmeleri sonucu doğmuştur. Artık batı kentlerinin tümünde İtalyan, Çin, Hint mutfaklarını, tüm kentlerdeki pazarlarda ve alışveriş merkezlerinde Amerikan ve Avrupalı firmaların ürünlerini bulmak; büyük moda ikonlarının tasarımlarına rastlamak mümkündür.

Google, "Beyin" adlı projesiyle insan beyninin öğrenme mekanizmalarını çözümleme peşindeymiş, bu işte de bayağı başarılı oluyormuş. Ses tanıma, insan dilini algılama, yüz tanıma, anlam üretme, düşünme gibi süreçlerde yeni başarılar elde ediliyormuş. "Derin Öğrenme" denen bir algoritma yapay beyin süreçlerinin anahtarı olarak kullanılıyormuş.

Kendimi şunu demekten alıkoyamadım: "Biz hala 'derin devleti' çözemedik, nerde 'derin öğrenmeyle' uğraşacağız. Biz gençleri bilim ve sanat üretmeye, yeni teknolojiler oluşturmaya teşvik edeceğimize, 'alın size gaz, alın size sopa, , siz kim oluyorsunuz lan çapulcular!'

diye naralar atarak, kafa göz yararak, onları siyasete doğru itiyoruz... Siyasetin modası geçti artık, siyaset bitti...

Gelişmiş ülkeler, insan beyninin çalışma prensibini anlamak için uğraşıyorlar. Yapay Beyin üretildiğinde düşünce gücü "milyarlarca" kat artacak. Peki o zaman bu beyin gücüyle nasıl rekabet edeceğiz?

Drone denen robot uçaklar artık tepemizde dolaşıyor ve bizi öldürüp öldürmeyeceklerine kendileri karar veriyorlar. Quantum Bilgisayarları üretilmek üzere, ki bu bilgisayarlar gerçekleştiğinde, bugün çözümünü milyonlarca yıl alan bir takım problemler bir kaç saniyede çözülecek.

Artık beyin teknolojileri var. Artık teknolojiler ve gerçekler konuşuyor, insanları bunlar yönetiyor, hala bunu anlamadık. Artık kaba güç çağı bitti, artık kol kuvveti çağı da bitti, zaman beyin, modelleme, ma-

tematiksel düşünce, sorgulama, soruşturma, barış, hoş görü, anlama, algılama, deneme çağı...

Şu 2023 deyip durdukları ne ola ki? Ne olacakmış 2023'te çok merak ediyorum doğrusu. Mars'a insan mı göndereceğiz, nano teknoloji konusunda dünya lideri mi olacağız, yahut yapay zeka alanında bir ilki başarıp, android robotlar mı üreteceğiz? Ne olacak yani? Hedef nedir?

Yukarıda bahsettiğimiz, kültür öğelerinin oluşması ile birlikte sürdürülebilir olmayan üretim ve tüketim kalıpları bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Daha hızlı bir tüketim kalıbının gelişmesi ile özellikle çevreye olan zararlar artmıştır. Bunun yanı sıra küresel markaların ortaya çıkışı ile özgünlük ve yerellik gibi kültürün temel unsurlarını oluşturan öğeler büyük zarar görmüştür. Bu kapsamda aile ilişkileri, arkadaşlıklar ve diğer sosyal ilişkiler de farklılaşmıştır.

Özellikle televizyonun, internetin ve oyun konsollarının hayatımıza girmesi ile reklâm sektörü büyümüş; soyut düşünme, hızlı tüketme ve yaratıcılık artmıştır. Artık alışveriş merkezleri, dizüstü bilgisayarlar, internet, televizyon, DVD, sinema, grosmarketler, paketlenmiş malzemeler, fast-food zincirleri, havaa-lanları, uçaklar, otel zincirleri, hızlı raylı sistemler, konforlu arabalar ve benzin tüketimi güncel yaşamın standardı haline gelmiştir.

Bu çerçevede değişen kültür yeni tür bir kültür, küresel kültür, oluşturmaktadır. Bu süreçte mahalle bakkalları, açık sinemalar, yerel lokantalar, küçük mağazalar, radyolar ise önemini kaybetmektedir. Bunun yanında özellikle internet ile birlikte öğrenmenin de hızlanması

ile özellikle eğitim alanında okulların da tek öğrenme merkezi olarak gücü zayıflamaktadır. Spor, sinema ve müzik kültürel küreselleşmenin en etkili olduğu alanlar olarak öne çıkmaktadır.

Bu üç alan da uluslararası olarak önemli bir ekonomik faaliyet alanına dönüşmüş ve kültürün ekonomik bağlantılarının ne denli güçlü olabileceğini de ortaya koymuştur. Artık sinema, sadece bir sanat alanı olmanın ötesinde Hollywood ve Bollywood örneklerinde olduğu gibi ekonomik ve siyasal bir güç haline gelirken, sinema aynı zamanda ülkelerin ve kentlerin tanıtımlarını yaptıkları turizmin artmasına yönelik bir pazarlama aracı haline dönüşmüştür. Uluslararası spor organizasyonları da benzer şekilde milyar-

larca kişiye televizyon aracılığıyla ulaşmakta ve ülkelerin, kentlerin adını duyurdukları bir mecra haline dönüşmektedir.

Bu küresel etkinin yanında küreselleşme ile birlikte farklı spor dalları toplumların gündelik hayatına girmiştir. Golf, tenis, jogging, squash gibi sportif faaliyetler artık belirli zümrelerin ve ülkelerin sporları olmaktan çıkarak tüm toplumlarda icra edilen sportif etkinlikler haline gelmişlerdir.

Çağdaş dünya sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel alanlardaki ani ve hızlı değişim süreci ile tanımlanmaya başlanmıştır. Bilginin küresel düzeyde yayılması bilgiye dayalı ekonomik bir süreci başlatmış, bu süreç gelişmiş ülkelere üstünlükler sağlarken, gelişmesini henüz tamamlamamış ülkeler için de çeşitli engeller yaratmıştır. İnsanlar ve toplumlar bir kez daha tarihin önemli dönemeçlerinden birini yaşamaktadır. Hemen herkes ne zaman, ne olacağını kestiremese de niçin öyle olduğunu anlamış görünmektedir. Büyük değişimin temelinde, bir yanda sistemli araştırma ve geliştirme çabaları, diğer yanda bilgi sektörünün istihdamdaki payının giderek artması yatmaktadır.

İnsanoğlunun üretken zekâsı ile başlayan bu zor ve sancılı süreç, yine onun zekâsıyla inşa edilecektir. H. G. Wells'in dediği gibi "insanlık tarihi, eğitim ve felaketin yarışı tarihidir"

Türkiye olarak, insanları heyecanlandıracak ortak ve paylaşılan bir vizyon etrafında toplanmak ve bu vizyonu hayata geçirebilecek stratejileri geliştirmemiz gerekiyor....

Saygılarımla...